

"Қазақстан Республикасында цифрлық телерадио хабарларын таратуды дамытудың 2008 - 2015 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы" Қазақстан Республикасының Президенті Жарлығының жобасы туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 29 желтоқсандағы N 1355 Қаулысы

Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

"Қазақстан Республикасында цифрлық телерадио хабарларын таратуды дамытудың 2008 - 2015 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы" Қазақстан Республикасының Президенті Жарлығының жобасы Қазақстан Республикасы Президентінің қарауына ұсынылсын.

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы н ы ң

Премьер-Министрі

**Қазақстан Республикасы Президентінің
ЖАРЛЫҒЫ Қазақстан Республикасында цифрлық телерадио
хабарларын таратуды дамытудың 2008 - 2015 жылдарға
арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы**

"Қазақстанның 2030 жылға дейінгі Даму стратегиясын одан әрі іске асыру жөніндегі шаралар туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 6 сәуірдегі N 310 Жарлығын іске асыру мақсатында **ҚАУЛЫ ЕТЕМІН:**

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасында цифрлық телерадио хабарларын таратуды дамытудың 2008 - 2015 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасының Үкіметі екі ай мерзімде Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлесін және бекітсін, сондай-ақ осы Жарлықтан туындайтын шараларды қабылдасын.

3. Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін орталық және жергілікті атқарушы органдар Бағдарламаны іске асыру жөнінде шаралар қабылдасын.

4. Осы Жарлықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігіне жүктелсін.

5. Осы Жарлық қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы н ы ң

Президенті

Қазақстан Республикасы
Президентінің
2007 жылғы N Жарлығымен
бекітілген

**Қазақстан Республикасында цифрлық телерадио
хабарларын таратуды дамытудың 2008 - 2015 жылдарға
арналған мемлекеттік бағдарламасы**

Астана қаласы

1. Бағдарламаның паспорты

Бағдарламаның атауы Қазақстан Республикасында цифрлық телерадио хабарларын таратуды дамытудың 2008-2015 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы.

Әзірлеу үшін негіздеме "Қазақстан Республикасы ақпараттық кеңістігінің бәсекеге қабілеттілігін дамытудың 2006 - 2009 жылдарға арналған тұжырымдамасы туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2006 жылғы 18 тамыздағы N 163 Жарлығы, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 20 сәуірдегі N 319 қаулысымен бекітілген Мемлекет басшысының 2005 - 2007 жылдардағы Қазақстан халқына жыл сайынғы жолдауларын іске асыру жөніндегі негізгі бағыттардың (іс-шаралардың) жалпыұлттық жоспарын және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 - 2009 жылдарға арналған бағдарламасын орындау жөніндегі іс-шаралар жоспарының 155-тармағы.

Әзірлеуші Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігі.

Мақсаты Телерадио хабарларын таратудың цифрлық инфрақұрылымын құру және дамыту, қазақстандық ақпараттық өнімді сапалық

және сандық жағынан күшейту, хабар тарату
нарығын қалыптастыру жолымен ақпараттық
саланы нығайту.

Міндеттері

спутниктік және жерүсті сегменттердегі
телерадио хабарларын тарату инфрақұрылымын
цифрлық стандартқа, оның ішінде жоғары
айқындық стандартына кезең-кезеңімен
көшіруді жүзеге асыру. 2015 жылы аналогтық
хабар таратуды тоқтату;
халықтың барлық санаты үшін телерадио
хабарларын таратудың қолжетімділігін
қамтамасыз ету;
көп бағдарламалы цифрлық теледидар және
радио қызмет көрсетулерін ұсынатын
операторлардың бәсекелі нарығын құру;
цифрлық телерадио хабарларын тарату
саласындағы субъектілердің өзара
іс-қимылын реттейтін және регламенттейтін
нормативтік құқықтық және техникалық
құжаттарды әзірлеу;
радиожиілік спектрін пайдалану
тиімділігін арттыру;
халықтың қажеттілігін қанағаттандыру
үшін цифрлық қабылдау құрылғыларын
республика аумағында өндіруге жәрдем ету.

Іске асыру мерзімдері 2008 - 2015 жылдар

Қаржыландыру көлемі
мен көздері.

2008 - 2015 жылдары Мемлекеттік
бағдарламаны іске асыру республикалық
бюджеттен жалпы көлемі 36 165 млн.
теңге қаражат бөлуді талап етеді,
оның ішінде:

2008 жылы	-	584	млн. теңге
2009 жылы	-	4 228	млн. теңге
2010 жылы	-	5 353	млн. теңге
2011 жылы	-	5 689	млн. теңге
2012 жылы	-	5 439	млн. теңге
2013 жылы	-	5 858	млн. теңге
2014 жылы	-	5 858	млн. теңге

2015 жылы - 3 156 млн. теңге

Күтілетін нәтижелер

Ішкі және сыртқы нарықта отандық теледидар және радио арналардың бәсекеге қабілеттілігін күшейту.

Халықтың цифрлық форматта мемлекеттік арналар бағдарламаларын көруге еркін және тең құқылы қол жеткізуін қамтамасыз ету.

Отандық телерадио хабарларын тарату жүйесін жаңғырту.

Теледидар хабарларын таратудың тұтыну параметрлерін жақсарту.

Цифрлық телерадио хабарларын таратуды дамытуды қамтамасыз ететін радиожиилік жоспарын қалыптастыру.

Отандық бүкіл теледидар және радио жүйесін дамытудың мультипликативтік әсері.

Жарнама нарығын дамыту.

Бәсекеге қабілетті телерадио хабарларын тарату нарығын қалыптастыру.

Мемлекеттік бағдарламаны іске асыру мынадай индикаторларға қол жеткізуге

бағытталған:

2015 жылға қарай цифрлық хабар таратумен республика халқының 100 %-ін, оның ішінде 2010 жылға қарай - 25-30 %-ін, 2012 жылға қарай - 65-70 %-ін, 2014 жылға қарай - 95 %-ін қамтуға қол жеткізу;

2010 жылға қарай мемлекеттік емес республикалық тереарналардың санын 20-ға және 2015 жылға қарай 30-ға дейін ұлғайту үшін жағдай жасау;

2008 жылы ақысыз негізде әлеуметтік бағдарламалар пакетін қалыптастыратын және тарататын телерадио хабарларын таратушы мемлекеттік оператор құру;

2010 жылға қарай 2 ірі оператор құру, 2015 жылға қарай олардың санын 5-ке дейін ұлғайту;

2500-ден астам қабылдағыштар мен 1500 цифрлық хабар таратқыш сатып алу;

2012 жылға қарай жоғары нақтылықтағы теледидар хабарларын параллель таратуды қамтамасыз ету;

2010 жылға қарай цифрлық стандартта кемінде 10 бағдарлама, 2012 жылға қарай кемінде 15 бағдарлама, 2015 жылға қарай кемінде 20 бағдарлама таратуды қамтамасыз ету;

2012 жылға қарай қосымша интерактивті қызметтер ұсыну;

2015 жылға қарай аналогтық форматта теледидар және радио хабарларын таратуды

тоқтату.

2. Кіріспе

Мемлекеттік бағдарламаны әзірлеу үшін "Қазақстан Республикасы ақпараттық кеңістігінің бәсекеге қабілеттілігін дамытудың 2006 - 2009 жылдарға арналған тұжырымдамасы туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2006 жылғы 18 тамыздағы N 163 Жарлығы, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 20 сәуірдегі N 319 қаулысымен бекітілген Мемлекет басшысының 2005 - 2007 жылдардағы Қазақстан халқына жыл сайынғы жолдауларын іске асыру жөніндегі негізгі бағыттардың (іс-шаралардың) жалпыұлттық жоспарын және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 - 2009 жылдарға арналған бағдарламасын орындау жөніндегі іс-шаралар жоспарының 155-тармағы негіздеме болды.

Ақпараттық және телекоммуникация саласындағы орта мерзімді және ұзақ мерзімді перспективаға арналған елдің негізгі міндеттерінің бірі халықаралық деңгейде оның бәсекеге қабілеттілігін арттыру болып табылады.

Қазіргі заманғы әлемде теледидар мен радионың рөлі үлкен. Мәдениеттің құрамдас бөлігі бола отырып, теледидар мен радио қоғамның тілін, дәстүрін сақтауға, діни және материалдық құндылықтар деңгейін қалыптастыруға әсер етеді.

Бүгінгі күні телерадио хабарларын таратуды дамыту ғаламдық цифрлық революция шеңберінде жүзеге асырылады. Цифрлық теледидар мен радионың пайда болуы - саланың 100 жылдық тарихындағы ең күрделі және көп үміт күттіретін кезең.

Цифрлық теледидар хабарларын тарату саласындағы соңғы жетістіктер әлемдік телекоммуникацияны дамыту барысын күрт өзгертеді. Теледидар хабарларын таратуды бағалаудың техникалық өлшемдері - бағдарламалардың саны мен олардың сапасы жаңа тұтыну мүмкіндіктерімен - интербелсенділікпен және көп функционалдықпен толықтырылады. Бұл 90-жылдары неғұрлым көп таралған жылжымалы байланыс және

Интернет қызмет көрсетулеріне цифрлық интербелсенді хабар тарату қосылғанын білдіреді.

Осыған орай республикада телерадио хабарларын таратуды уақтылы енгізу маңызды басымдық болып табылады. Мәселенің өзектілігі жалпыәлемдік үрдістермен - "Женева-2006" келісімі шеңберіндегі Халықаралық Электрбайланыс Одағы белгілеген, цифрлық хабар таратуды енгізу үшін (оның ішінде Қазақстан үшін) өтпелі кезең болып 2007 - 2015 жылдар болып айқындалды.

Жерүсті цифрлық хабар таратуды дамытудың бастапқы кезеңі 2006 жылы іске асыру аяқталған телерадио хабарларын таратудың салалық бағдарламасына сәйкес пысықталғанын атап өткен жөн. Осы бағдарлама шеңберінде тестілік цифрлық хабар тарату, жиілік ресурсын айқындау, көп бағдарламалы хабар тарату жөніндегі ұсынымдар әзірлеу жөнінде бірқатар іс-шаралар өткізілген болатын.

Сонымен бірге Қазақстанда цифрлық телерадио хабарларын таратуды енгізу жөніндегі одан арғы жұмыстарды жүргізу орталықтандырылған стратегияны әзірлеу, ұйымдық, экономикалық және институционалдық проблемаларды жою, техникалық параметрлерді айқындау жөнінде шаралар кешенін қабылдауды талап етеді.

Цифрлық телерадио хабарларын таратуды уақтылы енгізу қажеттілігі сондай-ақ, әсіресе шекаралық хабар тарату аймақтарында ақпараттық қауіпсіздікті сақтау мәселелеріне негізделеді. Қазіргі уақытта Қазақстанның шекара маңындағы бірқатар елді мекендер қалыптасқан жиілік құрылымына байланысты отандық теледидар орнына көрші мемлекеттердің теледидар арналарын көруге мәжбүр болып отыр. Радио хабарларын тарату саласында да осындай жағдай қалыптасқан.

Цифрлық телерадио хабарларын таратуды енгізу осы мәселені болдырмауы тиіс.

Тұтастай алғанда телерадио хабарларын таратуды енгізу ауқымды мемлекеттік қолдауды талап етеді. Теледидар мен радионы цифрлау процесін бастаған елдердің тәжірибесі мұның айқын дәлелі. Іс жүзінде әлемнің барлық елдерінде мемлекет өзі цифрлық телерадио хабарларын таратуға көшуге бастамашы болып отыр.

Бұдан басқа, бұл мәселе мемлекеттік уәкілетті құрылымдардың қатысуынсыз шешілуі мүмкін емес проблемалар кешенін шешуді талап етеді. Олардың қатарына цифрлық телерадио хабарларын таратуды енгізу мен оның жұмыс істеуінің нормативтік құқықтық базасын әзірлеуді және қабылдауды, хабар таратудың техникалық стандарттарын бекітуді, рынокқа қатысушылардың жұмыс істеу жағдайларын айқындауды, радиожілік спектрін бөлу мен пайдалануды, инфрақұрылым объектілерінің әзірлігін қамтамасыз етуді, халықтың әлеуметтік әлсіз санатын қолдау жөнінде шаралар қабылдауды жатқызуға болады.

Мемлекет барлық процестің үйлестірушісі болуы тиіс, өйткені цифрлық телерадио хабарларын таратуды енгізу жоғары дәрежелі әлеуметтік жауапкершілікті болжайды. Телерадио хабарларын тарату жүйесінің цифрлық технологияға көшуі, ең алдымен халықтың қалың жігіне бағытталуы тиіс, өйткені дәл осы әлеуметтік фактор

мемлекеттік бағдарламаны іске асыру тиімділігінің негізгі индикаторы болып табылады

3. Проблеманың қазіргі жай-күйін талдау

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасының эфирлік телерадио хабарларын тарату кешені өзара байланысты үш құрауыштан тұратын күрделі жүйені білдіреді:

телерадио бағдарламаларын қалыптастыру сегменті (теле-, және радиоарналар, контентті қалыптастырушы теледидар және радио студиялары;

спутниктік телерадио хабарларын тарату сегменті - телерадио белгісін бірыңғай цифрлық стандартқа түрлендіру және оны спутниктен жерүсті желілерге тарату;

жерүсті телерадио хабарларын тарату сегменті - спутниктен белгіні қабылдау және бөлінген радиожиілік жолақтары бойынша жерүсті бөлу.

Эфирлік телерадио хабарларын таратудан басқа қалалық жерлерде аналогтық және цифрлық форматтағы әр түрлі технологиялар негізінде кабельдік теледидар желілері а й т а р л ы қ т а й да м ы п к е л е д і .

Осы құрауыштар жиынтығы еліміздің телерадио хабарларын таратудың бірыңғай и н ф р а қ ұ р ы л ы м ы н құ р а й д ы .

Телерадио бағдарламаларын қалыптастыру сегментін әр түрлі меншік нысанындағы 89 электрондық ақпарат құралдары, оның ішінде 52 телеарна және 37 радиостанция құрайды. Олардың ішінде республикалық деңгейде 11 телеарна және 5 радиостанция хабар таратуы жүзеге асырады. Өңірлік электрондық БАҚ-тар саны 73-ті құрайды. Бұл ретте өңірлік теле- және радиоарналарды тарату аумағы, әдетте, бір елді мекенмен ш е к т е л е д і .

Хабар таратудың барынша кең аумағы республикалық арналардың иелігінде. Сонымен, республика аумағын хабар таратумен қамту - "Қазақстан" телеарнасы 98,06 %-ті, "Хабар" - 98,19 %-ті, "Еларна" 93,2 %-ті, Еуразия бірінші арнасы - 78,82 %-ті, "Шалқар" радиосы - 36,09 %-ті құрайды. Республикалық деңгейде хабар тарататын басқа теле- және радиоарналар қамтудың анағұрлым төмен көрсеткіштеріне ие, олар 1-кестеде келтірілген.

1-кесте

Р/с N	БАҚ-тың атауы	Хабар таратумен қамтылған елді мекендер саны
1	"НТК" телеарнасы	14
2	"КТК" телеарнасы	20
3	"Рахат" ТРК	7
4	Астана қаласының теледидары	17
5	31-арнасы ТРК	38

6	Орыс радиосы - Азия	27
7	Европа Плюс Қазақстан	29
8	"NS-радиосы" ТРК	29

Тұтастай алғанда, телерадио хабарларын таратумен халықты қамтуда қалыптасқан жағдайды тым қанағаттанарлықсыз деп сипаттауға болады. Толық көлемде республикалық хабар таратумен тек ірі елді мекендердің - облыстық және әрі кеткенде аудан орталықтарының тұрғындары қамтылған. Ауылдық аумақтар көбіне тек мемлекеттік арналарды (Қазақстан, Хабар, Еларна) таратумен қамтылған.

Спутниктік телерадио хабарларын тарату сегментін спутник арқылы жерүсті қабылдау-беру құрылғысына қалыптастырылған бірыңғай теледидар ағынымен тасымалдау жөнінде қызмет көрсететін спутниктік хабар тарату операторлары білдіреді .

Соңғы жылдары республика аумағында спутниктік телерадио хабарларын таратуды бір мамандандырылған компания - "Кателко" АҚ жүзеге асырды.

Осы қоғам Қазақстан Республикасының Ұлттық спутниктік телерадио хабарларын тарату жүйесін (ҰСТЖ) құрды, оның жұмыс істеуі телерадио компанияларынан бейне және дыбыс белгілерін қабылдаудан, оларды DigiCipher-2 (MPEG2) бірыңғай стандартына түрлендіруден, бір әкелуші жиілікті бірыңғай ағысқа біріктіруден және Intersat-904 және Kazsat спутниктерінің ретрансляторларына беруден тұрады. Ретрансляцияланатын спутниктік белгі республиканың бүкіл аумағында орналасқан жерүсті қабылдау желілеріне таралады. Одан басқа спутниктік белгі Ресейдің, Қырғыздың, Қытайдың, Монғолия мен Өзбекстанның шекара маңы аудандарын қ а м т и д ы .

Сонымен бірге осы сегменттің жұмысындағы негізгі проблема "Кателко" АҚ-ның телерадио хабарларын таратудың ескірген цифрлық стандартын негізсіз пайдалануы болып табылады. Advanced Television Systems Committee америка ұйымы әзірлеген - ATSC/DigiCipher-2 стандарты көрермендерге қолжетімді қабылдау жабдығында спутниктік белгіні қабылдауға мүмкіндік бермей, республикадағы теледидар хабарларын таратуды дамытуға елеулі кедергі жасайды.

Проблема DigiCipher-2 стандарты тек шектелген жабдық түрімен жұмыс істейтіндігіне және әдетте, корпоративтік пайдалануға, яғни ұсынылған контентті заңсыз көруден қорғауды қамтамасыз етуге арналғандығына байланысты. Осыған байланысты осы стандартта жұмыс істейтін қабылдау жабдығының барлық спектрі техникалық жағынан күрделілендірілген және құны жоғары, ол оны эфирлік теледидар белгісін қабылдамайтын аумақтарда жаппай пайдалану үшін қол жетімсіз етеді.

Нәтижесінде DigiCipher-2 стандарты базасында ҰСТЖ-ны құру мемлекеттік, сондай-ақ бірқатар тәуелсіз қазақстандық арналарды ашық спутниктік тарату форматының болмауына әкеп соқтырды. Одан басқа осы стандарт жоғарыда аталған

себептер бойынша елде цифрлық телерадио хабарларын таратуды енгізу үшін елеулі кедергі болып табылады.

Қазіргі уақытта бүкіл әлемде цифрлық телерадио хабарларын таратуды дамыту DVD (Digital Video Broadcasting) еуропалық стандарты базасында жүргізілуде. Оның басымдығы айқын - қабылдау жабдығының құны төмен, эфирлік, спутниктік, кабельдік және ұтқыр хабар тарату үшін бірегейлігі, кедергіге төзімділігі және теледидар белгісінің сапасы, көп бағдарламалылығы, қосымша қызмет көрсетулерді (деректер беруді, сұрау салу бойынша бейне көрсетуді) ұйымдастыру мүмкіндігі, бір жиілікті желілерді құру мүмкіндігі.

Тұтастай алғанда, хабар тарату индустриясы цифрлық телерадио хабарларын таратуды ұйымдастыру үшін пайдаланылатын үш негізгі стандартты - ATSC (Advanced Television Systems Committee, АҚШ) және DVD (Digital Video Broadcasting, Еуропа), ISDB (Intergrated Services Digital Broadcasting, Жапония) білдіреді. Қытай өз стандартын әзірлеумен айналысуда, онда алғашында қолда бар 6 стандарттың қазір 2-еуі іріктеп алынды. Сонымен бірге қандай да болмасын стандартты таңдауды әрбір ел дербес айтқандайды.

Әлемнің көптеген елдері, сондай-ақ көрші мемлекеттер, оның ішінде Ресей өз таңдауын DVD стандартына тоқтатты. Жоғарыда көрсетілген факторларға қарай осы стандарт Қазақстан үшін де анағұрлым қолайлы болып табылады.

Жерүсті телерадио хабарларын тарату сегменті үлкен аумақтық бөлумен сипатталатын және телерадио хабарларын таратудың технологиялық тізбегін біріктіретін күрделі инженерлік-техникалық кешенді білдіреді.

Осы кешеннің негізгі міндеті радиожилік спектрі арқылы телерадио белгіні қабылдауды, өңдеуді және одан әрі белгілі бір жергілікті жердің аумағына одан әрі таратуды қамтамасыз ету болып табылады. Жерүсті телерадио хабарларын таратуды техникалық қамтамасыз ету құралдары:

шалғай елді мекендерді қоса алғанда, елдің барлық аумағында орналастырылған антенналық-діңгектік құрылыстардан (теледидар мұнараларынан);

белгіні қабылдау және тарату жабдығынан - антенналық-фидерлік құрылғылардан, цифрлық қабылдағыштардан және қуаттылығы әр түрлі хабар таратушылардан;

инфрақұрылым объектілерінен (энергиялық қуатты шаруашылықтан, үй-жайлардан, ғимараттан және т.б.) тұрады.

Қазақстанда жерүсті хабар тарату желілері объектілерінің стратегиялық мәні бар және оларды мамандандырылған ұйым - "Қазақтелерадио" АҚ пайдаланады.

Осы ұйым барлық республикалық магистральды, аймақтық радиорелелік желілерді, қуатты радиотеледидар орталықтары мен басқа да көптеген телерадио хабарларын тарату объектілерін салу және пайдалану мақсатында өткен ғасырдың елуінші жылдары құрылған болатын.

Қазіргі уақытта "Қазақтелерадио" АҚ ел аумағында жұмыс істейтін барлық

электрондық БАҚ белгісін эфирде таратуды қамтамасыз етеді. Жерүсті желісі 3500-ден астам таратқыштардан хабар тарататын барлығы 1214 хабар тарату станциясынан т ұ р а д ы .

Жерүсті телерадио хабарларын тарату сегментіндегі негізгі проблема антенналық-дінгектік шаруашылықтың физикалық тұрғыдан тозуы және моральдық ескіргендігі болып табылады, өйткені барлық ірі станциялар кеңес дәуірінде салынған және қазіргі уақытта қажетті қауіпсіздік шарттарын сақтаумен және санитарлық нормаларды орындаумен бағдарламалардың көп санын тарату талаптарына жауап б е р м е й д і .

Сондай-ақ, жерүсті телерадио хабарларын тарату сегментіндегі ірі проблемалардың бірі тек аналогтық белгілерді таратуға арналған ретрансляциялаушы таратқыштардың қолда бар базасы болып табылады. Осыған байланысты цифрлық телерадио хабарларын таратуды енгізу кезінде барлық 1214 РТС үшін цифрлық хабар таратқыштар сатып алуды ескеру қажет.

Белгіні қалыптастыру мен тасымалдаудың техникалық проблемаларымен қатар елде цифрлық телерадио хабарларын таратуды табысты енгізу және дамыту үшін маңызды мәні бар бірқатар басқа да мәселелер бар.

Біріншіден, анағұрлым өзекті мәселелердің бірі цифрлық телерадио хабарларын тарату мақсаттары үшін радиожилік спектрін пайдалану болып табылады.

Халықаралық Электрбайланыс Одағы әзірлеген және 2006 жылы Женева қаласында өткен Өңірлік радиобайланыс конференциясында ұсынылған жиілік мақсаттарының жоспарына сәйкес Қазақстан Республикасының аумағында цифрлық телерадио хабарларын тарату (1-аудан) 3 (174 - 230 МГц), 4 (470 - 582 МГц) және 5 (582 - 862 МГц) диапазондарында, яғни қазіргі уақытта аналогтық телерадио хабарларын тарату ұйымдастырылған диапазондарда жүзеге асыру жоспарлануда.

Жиілік жоспары ұзақ мерзімді кезеңге есептелген және цифрлық хабар таратуды дамыту үшін әрбір елдің жиілік ресурсын айқындайтын болады. Оны енгізу біртіндеп жүргізіледі және аналогтық әрі цифрлық станциялар бір уақытта жұмыс істейтін ауыспалы кезеңнің болуын болжайды. Ауыспалы кезең аяқталғаннан кейін тек цифрлық хабар тарату жоспарлануда.

3 диапазонын цифрлық радиобағдар таратуды ұйымдастыру үшін пайдалану жоспарлануда (T-DAB - Terrestrial Digital Audio Broadcasting, европалық цифрлық телерадио хабарларын тарату стандарты), 4 және 5 диапазондары тек цифрлық теледидар хабарларын тарату үшін бөлінетін болады.

Қазіргі уақытта республикада радиожилік спектрінің шамамен 5 %-і азаматтық радиоқұралдарын, қалған 95 %-і не бірлесіп, не ұлттық қорғаныс пен қауіпсіздікті қамтамасыз ету мүдделерінде пайдалануға арналған. Ірі қалаларда жиілік спектрінің аналогтық теледидар станцияларын қарқынды пайдалану цифрлық телерадио хабарларын тарату желілерін дамыту үшін радиожилік спектрінің елеулі дәрежеде

Осыған байланысты цифрлық телерадио хабарларын тарату мақсаттары, жиілік ресурсын аналогтық жүйелерден босату (жиілік конверсиясы), аймақтарды цифрлық белгімен бүркемелеуді және қазіргі бар теледидар желілерінің ауыспалы кезеңде цифрлық желілермен үйлесімдігін қамтамасыз ету үшін радиожиілік спектрін айқындау мәселелерін пысықтау қажеттілігімен байланысты бірқатар проблемалар бар. Шекара маңы аумақтарындағы жиілік ресурсын және хабар таратқыштардың қуаттылығын келісу мәселелері аса маңызды болып қалып отыр.

Екіншіден, телерадио хабарларын таратуды дамыту тиімділігі нарық ойыншыларының жалпы принциптері мен ережелерін, сапалық құрамы мен санын, олардың ұйымдық-құқықтық және өзара іс-қимыл жасасудың экономикалық тетіктерін айқындайтын таңдап алынған нақты құрылымдық модельге байланысты болады.

Цифрлық телерадио хабарларын тарату ақпарат нарығының кіші салаларының бірі болып табылады. Бүгінгі күні әлемдік практикада табысты жұмыс істейтін және нақты нәтижелерге ие болған оны дамытудың қандай да бір моделі айқындалмаған. Цифрлық хабар тарату нарығы қалыптасу сатысында тұр және оның жұмыс істеу принципін ә р б і р е л д е р б е с а й қ ы н д а й д ы .

Қазақстанда цифрлық хабар таратуды дамыту үшін қазірдің өзінде теледидар нарығындағы ерекшелігін ескере отырып, оның жұмыс істеу шарттарын айқындау қажет. Бұл жұмысты осы Бағдарлама шеңберінде жүргізу қажет.

Үшіншіден, цифрлық хабар таратуды жылдам енгізу мәселелері мемлекеттік қолдау шараларымен тікелей байланысты. Бүкіл әлемде цифрлық хабар таратуды дамыту ең алдымен мемлекеттік басымдық болып табылады және осы процестерді мемлекеттің кеңінен қолдауы олардың жоғары әлеуметтік маңыздылығына байланысты.

Мемлекет хабар таратудың бір нысанынан екіншісіне ауысудың жалпы көрермендер үшін, әсіресе оның әлеуметтік әлсіз бөлігі үшін барынша зиянсыз болуын қамтамасыз етуге міндетті. Бұл ретте, жалпыға мәлім факт - халықтың өмір сүру деңгейі төмен болса, цифрлық хабар таратуды енгізу кезінде үлкен рөлді мемлекет а т қ а р у ы т и і с .

Осыған байланысты қазіргі уақытта тиісті нормативтік құқықтық базаның жоқтығы, қаржыландыру және халықты цифрлық қабылдағыштармен қамтамасыз ету мәселелерінің пысықталмауы проблема күйінде қалып отыр.

Тұтастай алғанда, Қазақстанның теледидар нарығының ерекшелігі халықтың ақылы теледидарға жеткілікті дәрежеде дайын еместігін атап өту қажет. Әсіресе осы үрдіс цифрлық теледидардың пайда болуымен дами түсті, себебі теледидар арналарының көп бағдарламалы пакетін тарату техникалық жағынан мүмкін болды.

Осылайша, қазіргі уақытта цифрлық хабар таратуды енгізу процесін кешенді мемлекеттік қолдау, сондай-ақ белсенді мемлекеттік реттеу қажет.

Цифрлық телерадио хабарларын таратуды дамытудың шетелдік тәжірибесін

зерделеу Қазақстан алдында туындайтын проблемаларды шешу тұрғысынан аса т а р т ы м д ы б о л ы п т а б ы л а д ы .

Қазіргі уақытқа дейін әлемнің бір де бір елі цифрлық хабар таратуға толық көшуді аяқтаған жоқ екендігін атап өткен жөн. Аналогтық белгіні алып тастау мерзімін әрбір ел дербес айқындады және әдетте, олар 5-тен 16 жылға дейін болды.

Бұл ретте, барлық елдер шығыстарды қысқарту мақсатында аналогтық және цифрлық стандарттарда бір уақытта хабар тарату кезеңін азайтуға тырысатындығы жалпыға ортақ ағым болып табылады. Әрбір елде шешім қабылданғаннан кейін цифрлық хабар таратуға көшудің барлық аспектілерін егжей-тегжей жоспарлаумен б а ғ д а р л а м а л а р ә з і р л е н д і .

Ұлыбритания. Цифрлық хабар таратуға көшу процесінің анағұрлым белсенді қатысушысы Ұлыбритания болып табылды. DVD-T стандартын эксперименттік тарату елде 1996 жылы басталды, 1998 жылғы 15 қарашадан бастап тұрақты түрде таратылады . Қамту аймағы іс жүзінде бүкіл елге өте жылдам тарады және 2006 жылы цифрлық теледидар бағдарламаларын халықтың 90 %-і қабылдай алды.

Аналогтық хабар таратуды ажыратудың әр түрлі мерзімдері кезең-кезеңімен аталған болатын, бірақ олар үнемі кейінге қалдырылып отырды. Алғашында - 2006 жыл , одан кейін - 2007 жыл аталды. Кейіннен 2007 жылы аналогтық хабар таратуды ажырату басталады, ал аналогтық хабар тарату 2012 жылғы 31 желтоқсанда толығымен тоқтатылады деп ресми түрде жарияланды.

Ұлыбританиядағы теледидар желісі телебағдарламаларды таратудың жалпыұлттық екі желісінен, 22 хабар беруші орталықтан, желіні бақылау және басқару орталығынан тұрады. Қазіргі уақытта 6 мультплекс хабар таратады, оның құрамына 30 ақылы пакет және 9 ақысыз бағдарлама, 7 интерактивті сервис пен 5 PPV қызмет көрсету кіреді.

Ұлыбританиядағы цифрлық теледидар бәсекелестері - кабельдік желілер мен спутниктік BSkyB пакеті тарапынан үлкен прессингті басынан кешіруде және ол қуатты мемлекеттік қолдауға қарамастан, дамуды күшті тежеп отыр.

Тұтастай алғанда, 2003 жылғы ақпарат бойынша Ұлыбританияда 59,2 млн. адам тұрады, ал үй шаруашылығы 24,8 млн. Кабельдік желілер 3,318 млн. үй шаруашылығы, спутниктік теледидар абоненттерінің саны 8,716 млн. Цифрлық эфирлік хабар тарату операторлары 7,09 млн. үй шаруашылығын қамтиды.

Америка Құрама Штаттары. АҚШ-та цифрлық эфирлік хабар тарату үшін стандарт ретінде ATSC қабылданды. Ол көп арналы дыбыстық сүйемелдеуі бар жоғары нақтылық теледидарына (ЖНТ) бейімделген. Телехабарларын тарату желісінің құрылымы - елдің 86 өңіріндегі қуаттылығы үлкен (10 кВт-тан жоғары) шамамен 280 х а б а р т а р а т у ш ы .

АҚШ-та цифрлық форматта хабар таратуды жүзеге асыратын теледидар станцияларының жалпы саны 630-дан асты. Олар 95 % америка үйлерін қамтиды.

Цифрлық хабар таратуды дамытудың негізгі тежеуші факторлары салыстырмалы

түрде ЖНТ-ның болуы себепті қабылдау жабдығының жоғары құны, ЖНТ форматындағы тиісті контенттің болмауы, эфирлік жүйенің спутниктік және кабельдік жүйелермен жеткіліксіз үйлесуі болып табылады. Сондай-ақ, модуляцияның қолданылатын әдісі ұтқыр және портативті қабылдауды іске асыруға мүмкіндік б е р м е й д і .

Германия Федеративтік Республикасы. Германияда дамыту бағдарламасы 2002 жылдың көктемінде қабылданған - эксперименттік, одан кейін - үнемі хабар тарату басталған болатын. Ел цифрлық хабар таратумен әдістемелік түрде - өңір-өңір б о й ы н ш а қ а м т ы л д ы .

2004 жылдың көктемінен бастап 20 теледидар бағдарламасы Кельнде және Бонда, 16 бағдарлама Брауншвейгте және Ганноверде таратылуда. 2004 жылдың күзінен бастап эфирлік цифрлық телехабар таратумен Дюссельдорф, Рур, Гамбург, Любек, Киль мен Рейн облысы қамтылды. 2005 жылдың сәуіріне қарай елдің қалған өңірлерінің елеулі бөлігі қосылды. Сол кезде цифрлық телехабар таратуды дамытудың екінші кезеңі аяқталды және аналогтық белгіні біртіндеп ажырату басталғаны туралы ж а р и я л а н д ы .

Бүгінгі күні цифрлық хабар таратумен барлық облыстар қамтылмаған, бірақ 2008 жылдың аяғына қарай Германия халқының 90 %-і цифрлық белгіні қабылдайды деп жоспарлануда. 2010 жылы аналогтық хабар таратуды толық тоқтату жоспарланған. 2003 жылдың деректері бойынша Германия халқы 82,5 млн. адамды құрайды. Теледидар үйлері деп аталатындардың саны - 33,9 млн. Кабельдік теледидармен қамту - 51,7 %, спутниктікпен қамту - 43,1 %, эфирлікпен қамту - 9,7 %. Эфирлік цифрлық телебелгіні 4,4 % үй шаруашылығы қабылдайды.

Кабельдік операторлар тарапынан болған жоғары бәсеке елеулі тежеу факторы болды. Ірі кабельдік операторлар Еуропаның монополияға қарсы комитетіне цифрлық эфирлік теледидардың адал бәсекелестік ережесін бұзатындығы туралы талап-арыз берді. Бірінші кезекте, кабельдік теледидарға қарағанда оны мемлекеттің қолдағаны үшін. Бұл талап-арыз қанағаттандырылған болатын және эфирлік теледидар операторларына өз пакеттерінен коммерциялық арналарды алып тастау ұйығарылған болатын. Қазір неміс цифрлық эфирлік теледидар желілерінде тек мемлекеттік арналар т а р а т ы л а д ы .

Франция. Францияда цифрлық хабар таратуға көшу бағдарламасы 2000 жылы қабылданды. Шындығында 2004 жылы оған елеулі өзгерістер енгізілген болатын. Пилоттық хабар тарату 2005 жылғы қаңтардан басталып, 2006 жылдың басынан тұрақты болды. Аналогтық белгілерді ажырату 2011 жылға жоспарлануда.

2006 жылғы маусымдағы жағдай бойынша Франция халқының 58 %-і цифрлық белгіні қабылдай алады. 2007 жылғы наурызда бұл цифр 70 %-ке жетті.

Францияның уәкілетті мемлекеттік органы цифрлық хабар таратуды дамыту мәселелеріне елеулі назар аударады. Ұлттық цифрлық желіні құру үшін Франция

үкіметі бюджеттен 153 млн. евро бөлді. Ұлттық желі бірінші кезеңде 22 бағдарламадан және екінші кезеңде 33 бағдарламадан тұратын болады. Бұл ретте бағдарламалардың көпшілігі ақысыз, оның ішінде қоғамдық мақсаттарға арналған 5-7 ақысыз мемлекеттік бағдарлама болады.

Оңтүстік Корея. 1997 жылы Оңтүстік Кореяда цифрлық теледидар үшін американдық стандарт қабылданған болатын. Бірінші коммерциялық хабар тарату 2001 жылы Сеулде басталды және 2002 жылы ол тағы да бірнеше облысқа таратылды. 2003 жылы нарықтың негізгі ойыншыларының арасында ATSC американдық стандартының қолайлылығы жөнінде жаппай дау туындады. Алайда ұзақ талқылаулардан кейін бұл стандарт бірінші кезекте ЖНТ саласындағы үлкен мүмкіндіктер беретіндіктен қалдырылған болатын. Сонда да ұтқыр телехабар тарату қызмет көрсетулерін ұсынуды жоспарлап отырған операторлар DVD-ға бейімделеді.

Кореяның Телекоммуникация министрлігі алғашында цифрлық теледидар хабарларын таратумен қамту 2010 жылға қарай халықтың 95 %-ін құрайды деп жоспарлады. Сонымен қатар шындықты ескере отырып, осы болжам 59 %-ке дейін қайта қаралды. Сондай-ақ аналогтық белгіні ажыратудың соңғы мерзімдері айқындалмады.

Тұтастай алғанда, шетелдердің тәжірибесін талдау - елдердің ешқайсысы аналогтық желіні ажыратуға асықпайды деген бір басты қорытынды жасауға мүмкіндік береді. Себебі түсінікті де айқын - әлеуметтік салдарлар. Тағы бір маңызды үрдіс цифрлық теледидар хабарларын тарату нарығын қалыптастыру және дамыту процестеріне мемлекеттің белсенді қатысуы болып табылады.

Қазақстанда цифрлық хабар таратуды енгізу кезінде басқа елдердің тәжірибесін ескеру өте маңызды. Бүкіл әлем бойынша цифрлық хабар таратуды дамыту жоғары қарқынға ие болды. Бүгінгі күні хабар таратуды бастау үшін барлық қажетті жағдайлар бар болғанымен, Қазақстан енгізу қарқыны жағынан елеулі артта қалып отыр.

4. Бағдарламаның мақсаты мен міндеттері

Осы Мемлекеттік бағдарламаның негізгі мақсаты Телерадио хабарларын таратудың цифрлық инфрақұрылымын құру және дамыту, қазақстандық ақпараттық өнімді сапалық және сандық жағынан күшейту, хабар тарату нарығын қалыптастыру жолымен ақпараттық саланы нығайту болып табылады.

Жоғарыда көрсетілген мақсатты табысты іске асыру үшін мынадай міндеттерді орындау қажет:

спутниктік және жерүсті сегменттердегі телерадио хабарларын тарату инфрақұрылымын цифрлық стандартқа, оның ішінде жоғары нақтылық стандартына кезең-кезеңімен көшіруді жүзеге асыру. 2015 жылы аналогтық хабар таратуды тоқтату; халықтың барлық санаты үшін телерадио хабарларын таратудың қолжетімділігін

қ а м т а м а с ы з

е т у ;

көп бағдарламалы цифрлық теледидар және радио қызмет көрсетулерін ұсынатын операторлардың бәсекелі нарығын құру;

цифрлық телерадио хабарларын тарату саласындағы субъектілердің өзара іс-қимылын реттейтін және регламенттейтін нормативтік құқықтық және техникалық құжаттарды әзірлеу;

радиожиілік спектрін пайдалану тиімділігін арттыру;

халықтың қажеттілігін қанағаттандыру үшін республика аумағында цифрлық қабылдау-құрылғыларын өндіруге жәрдем ету.

5. Мемлекеттік бағдарламаны іске асырудың негізгі бағыттары мен тетігі

Бағдарламаны іске асыруды мынадай 4 басым бағыт бойынша жүзеге асыру болжанып отыр.

1. Қазақстандық теледидар бағдарламалары контентін дамыту үшін жағдай жасау.

Қазіргі уақытта қазақстандық теледидар өнімі анағұрлым төмен техникалық және мазмұндық сипаттамаларға ие бола отырып, теледидар нарығында бәсекеге қабілетті емес. Қазақстандық бағдарламалар рейтингі шетелдік аналогтардан елеулі төмен және аз көрермен аудиториясына ие. Елдегі цифрлық хабар таратудың тиімділігі отандық телеарналардың шетелдік теледидар өнімін шығарушылармен тең бәсекелесуге әзірлігіне тікелей байланысты.

Осыған байланысты отандық телеөнімдердің бәсекеге қабілеттілігін арттыруды ынталандыратын шаралар кешені қажет.

Осы бағыттағы анағұрлым тартымды жобалардың бірі Орталық Азияда ірі ақпарат агенттігінің (Рейтерс, ВВС, Вести-Россия сияқты) пайда болуын көздейтін ғаламдық мультисегменттік хабар тарату желісін құру болып табылады, осылайша теледидар саласы тұтастай бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін қуатты импульс алар еді.

2. Елде цифрлық хабар таратуды дамыту үшін қуатты техникалық инфрақұрылым құру.

Осы жерде Қазақстанның жағдайы үшін негізгі басымдықтар анағұрлым оңтайлы цифрлық хабар таратудың техникалық стандарты ретінде DVD/MPEG-4 таңдау, спутниктік әрі жерүсті сегменттері үшін кепілді қызмет көрсету сапасына қойылатын талаптарға жауап беретін (QoS - Quality of Service) қазіргі заманғы цифрлық жабдықтар с а т ы п а л у б о л ы п т а б ы л а д ы .

Сондай-ақ, қатар техникалық инфрақұрылымға қойылатын негізгі талаптардың бірі цифрлық хабар тарату кезінде мүмкін болатын қызмет көрсетулердің барлық спектрін

ұсынуды қамтамасыз етуге қабілеттілігі болып табылады. Әңгіме әр түрлі қосымша қызмет көрсетулер - сұрау салу бойынша бейне көрсету, Интернет, жоғары нақтылықты теледидар, ұтқыр теледидар туралы болып отыр.

3. Цифрлық хабар таратуды қажетті радиожилік ресурсымен қамтамасыз ету.

Осы Бағдарламаны тиімді іске асырудың негізгі шарттарының бірі қажетті радиожилік ресурсымен қамтамасыз ету болып табылады.

Осыған байланысты, осы Бағдарлама шеңберінде цифрлық хабар таратудың негізгі талаптарына сәйкес келетін радиожилік спектрін жоспарлау жөнінде бірқатар шаралар қабылдау қажет. Ең алдымен, қазақстандық жилік мақсаттарының жоспарын Халықаралық электрбайланысы одағының ұсынымдарына сәйкес келтіру, бөлінген диапазондарда пайдаланылатын радиожиліктер конверсиясын жүргізу, отандық жилік жоспарларын және шекаралас мемлекеттердің радиоэлектрондық құралдары үшін иемденуді халықаралық үйлестіруді жүзеге асыру қажет.

4. Цифрлық хабар тарату нарығын қалыптастыру үшін ұйымдық-құқықтық және экономикалық жағдай жасау.

Осы жұмыс бағыты елде жоғары кәсіби және ұйымдастырылған цифрлық хабар тарату нарығын қалыптастыру жөніндегі іс-шаралар кешенін жүргізуді болжайды. Барлық нарық субъектілері жұмысының нақты ережелерін айқындаусыз цифрлық хабар таратуды енгізу және дамыту мүмкін емесі анық.

Осыған байланысты ең алдымен мемлекеттік құрылымдар тарапынан мыналарды қамтитын барабар жұмыс істеу жағдайларын жасау қажет:

нормативтік-техникалық, оның ішінде қызмет көрсету сапасына қойылатын талаптарға қатысты құжаттарды әзірлеу және қабылдау. Осы мақсатта мамандандырылған техникалық регламенттерді әзірлеу жоспарлануда, оларда қызмет көрсетулер сапасының, желілер жұмысының, пайдаланушыларға қызмет көрсету параметрлері және көрсеткіштеріне қойылатын, қолдану және орындау үшін міндетті елеулі талаптар белгіленетін болады;

цифрлық хабар тарату нарығының салалық құрылымын, мультиплекс операторларының сандық әрі сапалық құрамын, олардың жұмыс істеуінің экономикалық параметрлерін, өзара іс-қимыл жасасудың құқықтық аспектілерін қалыптастыру шарттарын айқындау;

элеуметтік бағдарламалар пакетін әзірлеу, сондай-ақ оны трансляциялауды қамтамасыз ететін оператордың рөлі мен мәртебесін айқындау;

елде аналогтық хабар таратуды тоқтату мерзімін айқындау. Алдын ала жарияланған мерзімдерге қарамастан, көптеген елдердің оларды ұзартуға мәжбүр болғанын ескере отырып, елде цифрлық хабар таратуды енгізу және дамыту қарқынының нәтижелері бойынша аналогтық хабар таратудан толық бас тарту туралы шешім қабылдау а н а ғ ұ р л ы м о р ы н д ы б о л а д ы .

Осылайша, барлық төрт бағытты кешенді іске асыру республиканың теледидар

хабарларын таратудың қағидаттық жағынан жаңа жүйесін құруға мүмкіндік береді. Телерадио хабарларын таратудың бүкіл технологиялық тізбегін бір уақытта - контентті қалыптастырудан бастап, оны тұтынумен аяқтай отырып дамыту отандық теледидар индустриясын жаңа сапалы деңгейге шығаруға мүмкіндік береді, қазақстандық телеарналардың бәсекеге қабілеттілігін күшейтеді, сондай-ақ цифрлық хабар таратудың жоғары технологиялық нарығын қалыптастырады.

Бағдарламаны іске асыру тетігі жоғарыда көрсетілген жұмыс бағыттарына сәйкес іс-шараларды кезең-кезеңімен жүргізуді болжайды.

Тұтастай алғанда, Бағдарламаны іске асыруды төрт кезеңде жүзеге асыру ж о с п а р л а н у д а :

дайындық (2008 жылдың бірінші жартысы);
ұйымдастыру - (2009 ж.);
іске асыру - (2009 - 2014 жж.);
аяқтау - (2014 - 2015 жж.).

Бағдарламаны іске асырудың дайындық кезеңі техникалық-экономикалық негіздеме әзірлеуді, жобалау құжаттамасын, техникалық тапсырмалар дайындауды, жиілік ресурсын айқындауды болжайды.

Ұйымдастыру кезеңі спутниктік хабар тарату сегментін және қабылдаушы жерүсті желісін жаңа цифрлық форматқа тікелей ауыстыруға бағытталатын болады. Бұдан басқа, тәжірибелік аумақ шеңберінде эксперимент ретінде аналогтық және цифрлық стандарттарда хабар тарату ұйымдастырылады. Тәжірибе аумағы ретінде республиканың адам саны 100 мыңнан аспайтын қалаларының бірін алу тиімді.

Осы кезеңде қажетті басты мультиплексирлеу жабдығын, цифрлық кәсіптік қабылдағыштар мен ретрансляциялық хабар таратушылар сатып алу жүзеге асырылатын болады. Сондай-ақ, осы кезеңде хабар тарату стандарты айқындалады, әлеуметтік пакет қалыптастырылады, әлеуметтік бағдарламалар пакетін қалыптастыратын және трансляциялайтын цифрлық хабар тарату операторы құрылатын болады.

Іске асыру кезеңі ең ұзақ болып табылады және іске асырудың 5 жылдық мерзімге есептелген. Осы кезең шеңберінде цифрлық хабар таратуды енгізу жөніндегі негізгі жұмыс жүргізілетін болады. Атап айтқанда, 2014 жылға қарай цифрлық хабар таратумен қамтуды халықтың 100 %-не дейін жеткізу қажет.

Ақылы теледидар қызмет көрсетулерін ұсынатын тәуелсіз операторлар енгізу болжанған. Теледидар хабарларын тарату нарығының жұмыс істеуінің толыққанды ұйымдық-құқықтық базасы құрылуы тиіс. Осы кезеңде жаңа теледидар компанияларының пайда болуы, сондай-ақ мультисегменттік арна құру маңызды қадам болып табылады.

Бұл кезеңде халықтың әлеуметтік әлсіз санатын тұрмыстық қабылдау құрылғылармен қамтамасыз ету тетіктері әзірленетін болады.

Аяқтау кезеңі аналогтық хабар таратудан біртіндеп бас тарту және тек цифрлық форматқа көшу жөнінде іс-шаралар жүргізуді болжайды.

6. Қажетті ресурстар мен қаржыландыру көздері

Бағдарламаны қаржыландыру республикалық бюджет қаражаты, сондай-ақ бюджеттен тыс көздерден - тікелей шетелдік және отандық инвестициялар, екінші деңгейдегі банк несиелері, ұйымдардың меншікті қаражаты және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған басқа да көздер есебінен жүзеге асырылатын болады.

Айқындалған бағыттарға сәйкес Бағдарламаны іске асырудың барлық кезеңі үшін болжалып отырған қаржы ресурсының жалпы көлемі: 36 165 млн. теңге.

Іске асыру мерзімдері	Қаржыландыру көлемі, млн. теңге*
2008 жыл	584 млн. теңге
2009 жыл	4 228 млн. теңге
2010 жыл	5 353 млн. теңге
2011 жыл	5 689 млн. теңге
2012 жыл	5 439 млн. теңге
2013 жыл	5 858 млн. теңге
2014 жыл	5 858 млн. теңге
2015 жыл	3 156 млн. теңге

*Қаржыландыру көлемі тиісті кезеңнің бюджетін қалыптастыру кезінде нақтыланатын болады.

7. Бағдарламаны іске асырудан күтілетін нәтижелер мен индикаторлары

Мемлекеттік бағдарламаны іске асыру мынадай нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік береді:

ішкі нарықта отандық теледидар және радиоарналарының бәсекеге қабілеттілігі артады және қазақстандық теледидар өнімінің сыртқы нарыққа шығуы үшін жағдай жасалатын болады;

ел халқы, сондай-ақ шекаралас елдерде тұратын қазақстандық отандастар цифрлық форматта трансляцияланатын барлық қазақстандық арналарға ашық қол жеткізеді;

республиканың спутниктік және жерүсті телерадио хабарларын тарату жүйелері жаңғыртылады және техникалық жағынан реформаланады;

нарықтың жаңа қатысушыларының - цифрлық хабар тарату операторларының пайда болуына негізделген хабар таратудың түбегейлі жаңа буыны құрылатын болады, ол өз кезегінде саланың инвестициялық тартымдылығын арттыруға және саланы капиталдандыруға ықпал етеді;

интерактивті қызмет көрсетулерді (деректер беруді, Интернетті) дамыту республика аумағында ақпараттық теңсіздікті төмендетуге ықпал етеді;

цифрлық теледидар ұсынылатын қосымша жиілік ресурстарын қолданбай-ақ көрермендерге бағдарламалар мен қосымша қызмет көрсетулер санын бірнеше есе ұлғайтуға мүмкіндік береді, сондай-ақ жоғары нақтылық теледидарын енгізуді қамтамасыз етеді;

цифрлық телерадио хабарларын тарату инфрақұрылымын дамыту барлық отандық теледидар мен радио жүйесін дамытудан тұратын мультипликативтік әсермен қоса берілетін болады. Атап айтқанда, цифрлық телерадио хабарларын тарату мүмкіндігі қазақстандық телеарналар мен радиостанцияларға хабар тарату аймағын кеңейтуге мүмкіндік береді, сондай-ақ жаңа контент агрегаттарының пайда болуы үшін қуатты ынта ретінде қызмет атқарады.

Бұдан басқа, цифрлық телерадио хабарларын таратудың пайда болуы цифрлық жабдықтарды өндіретін аралас салалар, сервистік компаниялар құруға импульс беруге мүмкіндік береді, сондай-ақ жарнама нарығын дамытуға ықпал етеді.

Мемлекеттік бағдарламаны іске асыру мынадай индикаторларға қол жеткізуге бағытталған:

1) 2015 жылға қарай цифрлық хабар таратумен республика халқының 100 %-ін, оның ішінде 2010 жылға қарай - 25-30 %-ін, 2012 жылға қарай - 65-70 %-ін, 2014 жылға қарай - 95 %-ін қамтуға қол жеткізу;

2) 2010 жылға қарай мемлекеттік емес республикалық телеарналардың санын 20-ға және 2015 жылға қарай 30-ға дейін ұлғайту үшін жағдай жасау;

3) 2008 жылы ақысыз негізде әлеуметтік бағдарламалар пакетін қалыптастыратын және тарататын телерадио хабарларын таратушы мемлекеттік оператор құру;

4) республикалық сияқты өңірлік деңгейде де жұмыс істейтін цифрлық хабар таратушы тәуелсіз операторлар құруға жәрдем ету. Мемлекеттік оператордан басқа 2010 жылға қарай 2 ірі оператор құру, 2015 жылға қарай олардың санын 5-ке дейін ұлғайту жоспарланып отыр;

5) теледидар хабарларын тарату инфрақұрылымын жаңғырту шеңберінде 2500-ден астам қабылдағыштар мен 1500 цифрлық хабар таратқыш сатып алу көзделіп отыр;

6) 2012 жылға қарай жоғары нақтылықтағы теледидар хабарларын қатар таратуды қамтамасыз ету;

7) 2010 жылға қарай цифрлық стандартта кемінде 10 бағдарлама, 2012 жылға қарай кемінде 15 бағдарлама, 2015 жылға қарай кемінде 20 бағдарлама таратуды қамтамасыз ету;

8) 2012 жылға қарай қосымша интерактивті қызметтер ұсыну;

9) 2015 жылға қарай аналогтық форматта теледидар және радио хабарларын таратуды тоқтату.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК